# FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)
den 17 februari 1998 *

I mål T-107/96,

**Pantochim SA**, bolag bildat enligt belgisk rätt, Feluy (Belgien), företrätt av advokaten Jacques Bourgeois, Bryssel, delgivningsadress: advokatbyrån Marc Loesch, 11, rue Goethe, Luxemburg,

sökande,

mot

**Europeiska gemenskapernas kommission**, företrädd av juridiske rådgivaren Gérard Rozet, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten Hervé Lehman, Paris, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

med stöd av

**Republiken Frankrike**, inledningsvis företrädd av Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Frédéric Pascal, chargé de mission vid samma avdelning, därefter av Kareen Rispal-Bellanger, sous-directeur vid samma avdelning, och Frédéric Pascal, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: Frankrikes ambassad, 8 B, boulevard Joseph II, Luxemburg,

intervenient,

* Rättegångsspråk: franska.

angående dels passivitetstalan med anledning av att kommissionen har underlåtit att fatta beslut enligt artikel 93.2 i fördraget om att Frankrike skall ändra villkoren för beviljande av stöd till biobränsle, dels talan om ersättning för den skada som har förorsakats sökanden genom denna passivitet,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 7 oktober 1997,

följande

## Dom

### Bakgrund

1 Sökanden, Pantochim SA, som har sitt säte i Feluy (Belgien), är ett dotterbolag till Società italiana serie acetica sintetica SpA (nedan kallat SISAS) som är etablerat i Milano (Italien). I Feluy har Pantochim en anläggning för produktion av en vegetabilisk dieselolja som kallas Sisoil E. Sisoil E är en metylester framställd av vege-

tabiliska oljor som ensam eller tillsammans med traditionella dieseloljor kan användas som motorbränsle och som bränsle vid bostadsuppvärmning.

2 Enligt artikel 32 i den franska finanslagen för år 1992 (lag 91-1322 av den 30 december 1991, offentliggjord i *Journal officiel de la République française* av den 31.12.1991, s. 17229) skulle, till och med den 31 december 1996, befrielse från en särskild inhemsk punktskatt beviljas för estrar som framställs av raps- och solrosolja och som används som ersättning för eldningsolja och dieselolja, liksom etanol som framställs av spannmål, jordärtskockor, potatis eller betor och som blandas i högoktanigt bränsle och bensin samt derivat av sådan etanol (nedan kallade biobränslen). I ett beslut av den 27 mars 1992 om tillämpning av artikel 32 fastställdes de villkor som måste vara uppfyllda för att sådan befrielse skulle beviljas. Ett särskilt villkor var att de berörda produkterna skulle användas inom ramen för ett försöksprojekt och framställas på anläggningar som ansågs vara pilotenheter.

3 Därutöver påbjöds, i artikel 30 i den franska reviderade finanslagen för år 1993 (offentliggjord i *Journal officiel de la République française* av den 31.12.1993, s. 18526), att de produkter som var föremål för befrielse skulle vara framställda av råvaror som "producerats på jordbruksmark som 'tagits ur bruk' i den mening som avses i kommissionens förordning (EEG) nr 334/93 av den 15 februari 1993".

4 Om det inte fanns en skattebefrielse av sådant slag som har beskrivits ovan, skulle produktionen av biobränsle sakna allt ekonomiskt intresse, eftersom den är förenad med höga produktionskostnader.

5 I november 1992 underrättade SISAS de franska myndigheterna om sitt intresse för att fabriken i Feluy skulle godkännas som "pilotenhet" för framställning av

biobränslen, och bolaget ingav en officiell ansökan om godkännande i mars 1993. Det kan dock konstateras att de franska myndigheterna ännu inte har beviljat något sådant godkännande. I skrivelse av den 14 juni 1996 till Pantochims ombud förklarade den franska jordbruks-, fiske- och livsmedelsministern att det vid en undersökning på plats hade konstaterats att fabriken i Feluy hade en produktionskapacitet som överskred den volym för vilken godkännande hade sökts. Då rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (EGT L 316, s. 12; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 91) endast tillåter att medlemsstaterna tillämpar regler om hel eller delvis skattebefrielse alternativt nedsatta skattesatser inom det speciella området för pilotprojekt, vilka definieras genom anläggningarnas produktionskapacitet, kunde Pantochims fabrik inte godkännas som pilotenhet. Ministern fastslog dessutom att, eftersom det vid kommissionen pågick ett förfarande för att kontrollera om den franska lagstiftningen var förenlig med gemenskapsrätten (se nedan), saknade de franska myndigheterna möjlighet att bevilja nya godkännanden.

6 Den 7 december 1994 inledde kommissionen ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget med avseende på den franska lagstiftningen om befrielse från inhemsk konsumtionsskatt på biobränslen, och underrättade de franska myndigheterna om detta genom skrivelse av den 12 december 1994. Den 9 juni 1995 offentliggjordes ett meddelande "enligt artikel 93.2 i EG-fördraget ... om de stöd som Frankrike har beviljat inom biobränslesektorn" i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (EGT C 143, s. 8).

7 Den 29 juni 1995 framförde SISAS sina synpunkter inom ramen för detta administrativa förfarande. Bolaget begärde att kommissionen skulle *för det första* "fastställa att det stöd som Frankrike beviljar för produktion av biodiesel inte var förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92 i fördraget, eftersom villkoren för stödet stred mot artikel 95 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen", *för det andra* "besluta att Frankrike skulle ändra detta stöd genom att göra det möjligt att få samma förmåner beviljade för biodiesel som framställs i

andra medlemsstater och levereras i Frankrike" och *för det tredje* "vidta nödvändiga interimistiska åtgärder genom att begära att Frankrike snarast möjligt skulle godkänna SISAS fabrik i Feluy som 'pilotenhet', för en provisorisk kvantitet av 20 000 ton per år för år 1995".

8 Då kommissionen inte tog ställning till dessa synpunkter skickade SISAS, den 29 mars 1996, en anmodan att vidta åtgärder inom två månader, i enlighet med artikel 175 i fördraget, varvid bolaget upprepade den begäran som framställts i skrivelsen av den 29 juni 1995. SISAS tillade dessutom att det förbehöll "sitt dotterbolag Pantochim SA rätten att begära skadestånd av såväl franska staten som kommissionen för den betydande ekonomiska skada som Pantochim hade lidit till följd av den lagstiftning som [innebar] att bolaget sedan år 1993 [var] utestängt från den franska marknaden för biodiesel som omfattas av skattelättnader".

9 Genom skrivelse av den 24 maj 1996 underrättade kommissionen SISAS ombud om att bolagets skrivelse av den 29 mars 1996 hade diarieförts som ett klagomål avsett att få till stånd ett förfarande enligt artikel 169 i EG-fördraget.

10 Den 18 december 1996 fattade kommissionen beslut 97/542/EG om befrielse från skatt för biobränslen i Frankrike (EGT L 222, s. 26, nedan kallat beslut av den 18 december 1996), vilket delgavs de franska myndigheterna den 29 januari 1997. Enligt detta beslut är "det stöd som beviljades i Frankrike i form av skattebefrielse för biobränslen av jordbruksursprung ... olagligt på grund av att det beviljats i strid med de regler som anges i artikel 93.3 i fördraget. Dessa stöd är oförenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 92 i fördraget. Frankrike skall avskaffa de stöd som avses i artikel 2 inom två månader från delgivningen av dett beslut."

11 I beslutets motivering har kommissionen för övrigt preciserat följande:

"Att vissa basprodukter inte omfattas av skattebefrielsen i fråga är en bekräftelse på att denna åtgärd utgör stöd enligt vad som avses i artikel 92.1 i fördraget, eftersom den snedvrider konkurrensen genom att främja vissa jordbruksprodukter och av samma skäl påverkar handelsutbytet mellan medlemsstaterna... [I]ngen förklaring [har] tillhandahållits som kan ligga till grund för kravet om begränsning av åtgärden till de jordbruksprodukter som odlas på mark som tagits ur bruk" (Del IV, punkt 5).

"Med tanke på att skattebefrielsen avser endast de biobränslen som tillverkats av vissa basprodukter anser kommissionen att stödsystemet är diskriminerande i förhållande till andra biobränslen som kan vara tillverkade av andra basprodukter (av annan sort, av ursprung annat än uttagen åkermark). Dessa andra biobränslen punktbeskattas på vanligt sätt i Frankrike. Stödåtgärden i form av skattebefrielse utgör därmed en överträdelse av bestämmelserna i artikel 95 i fördraget, eftersom den endast omfattar biobränslen framställda av ett begränsat antal basprodukter ... och eftersom de biobränslen som importerats från andra medlemsstater och som framställts av andra basprodukter utsätts för tyngre beskattning" (Del V, punkt 4).

"[V]arje form av statligt stöd på det område som täcks av förordning (EEG) nr 1765/92 [skall] vara lika med statlig inblandning i det fullständiga och uttömmande system som utgörs av den gemensamma organisationen av marknaderna.

Den skattebefrielse som i vissa fall från och med 1994 begränsats till produkter som odlats på jordbruksmark som tagits ur bruk utgör alltså en överträdelse av förordning (EEG) nr 1765/92" (Del VI, punkt 2).

"Därmed utgör indirekt stöd till förmån för basprodukter överträdelse av de bestämmelser om den gemensamma organisationen av marknaderna som föreskrivs

i förordning (EEG) nr 1765/92 samt i artikel 95 i fördraget ... och kan alltså inte omfattas av något av de undantag som föreskrivs i artikel 92.3 i EG-fördraget ..." (Del VI, punkt 4).

"... Om man tittar på systemet ur ekonomisk synvinkel framgår det att den största effekten av stödet passerat via tillverkarna, vilka tekniskt sett var de direkta mottagarna, till producenterna av råvarorna, i deras egenskap av indirekta stödmottagare.

...

Med tanke på den övergående karaktären hos förmånen som beviljas på biobränsletillverkarnivå och den särskilda typ av överträdelse som det rör sig om på jordbruksproducentnivå, slutmottagarna av de beviljade förmånerna, skulle ett återkrävande av beviljade bidrag innebära ett hårt slag för en åtgärd som i grunden överensstämmer med gemenskapspolitiken och vars illegalitet, förutom det rent formella förfarandet, i stort sett låg i det faktum att det på det hela taget rörde sig om ett alltför restriktivt angreppssätt vad avser de indirekta stödmottagarna" (Del VII, punkt 3).

12 Republiken Frankrike ålades följaktligen inte någon skyldighet att kräva återbetalning.

## Förfarande

13 Pantochim väckte mot denna bakgrund talan genom ansökan som ingavs till förstainstansrättens kansli den 12 juli 1996.

14 Pantochim har genom en separat handling, som inkom till förstainstansrättens kansli den 19 juli 1996, med stöd av artikel 186 i fördraget ansökt om interimistiska åtgärder som går ut på att "kommissionen genom ett förfarande enligt artikel 93.2 första stycket i fördraget skall ålägga Frankrike att [för bolagets räkning] provisoriskt fastställa ... den begärda andel biodiesel som kan beviljas befrielse från tillämplig punktskatt".

15 Genom beslut av den 21 oktober 1996 i mål T-107/96 R, Pantochim mot kommissionen (REG 1996, s. II-1361), avslog förstainstansrättens ordförande Pantochims ansökan om interimistiska åtgärder och angav att beslut om rättegångskostnader skulle meddelas senare.

16 Republiken Frankrike begärde, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 18 november 1996, att få intervenera till stöd för kommissionens yrkanden i detta mål. Ordföranden på förstainstansrättens tredje avdelning i utökad sammansättning biföll Republiken Frankrikes interventionsansökan genom beslut av den 9 januari 1997.

17 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (tredje avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet genom att i enlighet med artikel 65 i rättegångsreglerna begära företeende av vissa handlingar. Förstainstansrätten anmodade dessutom parterna att besvara vissa frågor, såväl skriftligen som muntligen vid förhandlingen. Parterna har inte efterkommit denna anmodan.

18 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid sammanträde den 7 oktober 1997.

## Parternas yrkanden

19 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att kommissionen har åsidosatt fördraget genom att underlåta att i enlighet med artikel 93.2 första stycket i fördraget besluta att Frankrike skall ändra sina bestämmelser om stöd till biobränslen för att anpassa dem till reglerna i samma fördrag,

— fastställa att gemenskapen bär ansvar för den skada som förorsakats av kommissionens passivitet och förplikta kommissionen att ersätta denna skada, som preliminärt uppskattas till ett belopp om 50 508 729 FF,

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

20 Kommissionen har i sin duplik yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att talan om passivitet har mist sitt föremål, eftersom det fattades ett beslut den 18 december 1996,

— ogilla Pantochims skadeståndstalan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Den franska regeringen har yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att talan om passivitet har mist sitt föremål, eftersom kommissionen fattade beslut den 18 december 1996.

## Yrkandet angående passivitet

*Parternas argument*

22 Sökanden har framhållit att SISAS, genom skrivelse av den 29 mars 1996 och i enlighet med artikel 175 i fördraget, hade anmodat kommissionen att ta ställning beträffande Pantochim inom två månader och att kommissionen vid utgången av denna frist fortfarande inte hade tagit ställning.

23 Sökanden har preciserat att dess kritik särskilt riktar sig mot kommissionens underlåtenhet att inom skälig tid fatta beslut, enligt artikel 93.2 första stycket i fördraget, om att ålägga Frankrike att "ändra villkoren för stöd till biobränsle genom att göra dem förenliga med bestämmelserna i fördraget". Kommissionen kan dock endast ändra villkoren för beviljande av ifrågavarande stöd i den mån som dessa uppenbart strider mot artikel 95 i fördraget.

24 Sökanden har slutligen hävdat att det, bortsett från andra eventuella olagligheter i det berörda stödprogrammet, fanns fog för dess begäran att de diskriminerande villkoren för stöd skulle bringas att upphöra, eftersom det var "fullt möjligt att frigöra dem från stödprogrammet". Enligt sökanden har kommissionen, genom att förespegla andra möjliga olagligheter, underlåtit att "vidta nödvändiga åtgärder, under förevändning att den först måste göra en fördjupad diagnos". Ett eventuellt beslut genom vilket den franska regeringen åläggs skyldighet att undanröja ifrågavarande stöd skulle för övrigt inte möjliggöra återupprättandet av normala konkurrensförhållanden.

25 Kommissionen och den franska regeringen har, i duplik respektive interventionsinlaga, gjort gällande att talan om passivitet har mist sitt föremål, eftersom kommissionen fattade beslut den 18 december 1996, varför det saknas anledning för förstainstansrätten att döma i saken.

26 Sökanden har, i sitt svar på förstainstansrättens anmodan att ta ställning till detta påstående, erinrat om att syftet med dess passivitetstalan är att få fastställt att "kommissionen ... har åsidosatt fördraget ... genom att underlåta att fatta beslut, enligt artikel 93.2 första stycket i fördraget ..., om att Frankrike [skulle] ändra villkoren för stöd till biobränslen genom att anpassa dem till reglerna i fördraget", och i huvudsak gjort gällande att även om kommissionen i sitt beslut har fastslagit att stödåtgärden i form av skattebefrielse strider mot bestämmelserna i artikel 95 i fördraget, har den inte fattat det beslut som avses i passivitetstalan. Kommissionen har nämligen, i stället för att ålägga Republiken Frankrike att följa artikel 95 i fördraget vid beviljandet av stöd, fastslagit att ifrågavarande stöd uppfyller de villkor som anges i artikel 92.1 första stycket i fördraget utan att de kan omfattas av något av de undantag som föreskrivs i punkterna 2 och 3 i denna artikel, och har följaktligen förklarat att dessa stöd är oförenliga med den gemensamma marknaden.

27 Sökanden har dessutom påpekat att samtidigt som Republiken Frankrike vidmakthåller det stödprogram som förklarats olagligt av kommissionen, har sökanden fortfarande inte beviljats något stöd.

*Förstainstansrättens bedömning*

28 Det skall inledningsvis erinras om att enligt fast rättspraxis bygger talan enligt artikel 175 i fördraget på den uppfattningen att det vid rättsstridig passivitet från institutionens sida skall vara möjligt att väcka talan vid gemenskapsdomstolen för att få fastställt att underlåtenheten att agera strider mot fördraget, försåvitt den berörda institutionen inte har avhjälpt denna underlåtenhet. En sådan förklaring skall, enligt lydelsen av artikel 176 i fördraget, ha till verkan att den svarande institutionen vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att följa gemenskapsdomstolens dom, utan att detta påverkar sådana yrkanden om utomobligatoriskt skadestånd som kan följa av denna fastställelse (domstolens dom av den 24 november 1992 i mål C-15/91 och C-108/91, Buckl m. fl. mot kommissionen, REG 1992, s. I-6061, punkt 14, och förstainstansrättens dom av den 18 september 1992 i mål T-28/90, Asia Motor France m. fl. mot kommissionen, REG 1992, s. II-2285, punkt 36).

29 Om den underlåtna åtgärd som är föremål för tvisten har vidtagits efter det att talan har väckts, men innan dom har avkunnats, kan en förklaring från förstainstansrätten som fastställer att den ursprungliga underlåtenheten är rättsstridig inte längre få de följder som föreskrivs i artikel 176 (förstainstansrättens dom av den 10 juli 1997 i mål T-212/95, Oficemen mot kommissionen, REG 1997, s. II-1161, punkt 65—68). Det innebär att talan i detta fall mister sitt föremål, på samma sätt som då den svarande institutionen efterkommer anmodan att vidta åtgärder inom två månader.

30 Det följer för övrigt av fast rättspraxis att artikel 175 avser passivitet som består i underlåtenhet att vidta åtgärder eller att ta ställning men inte antagandet av en annan rättsakt än den som berörda personer skulle ha funnit önskvärd eller nödvändig (domstolens dom av den 13 juli 1971 i mål 8/71, Deutscher Komponistenverband mot kommissionen, REG 1971, s. 705; svensk specialutgåva, häfte 1, punkt 2, och av den 15 december 1988 i mål 166/86 och 220/86, Irish Cement mot kommissionen, REG 1988, s. 6473, punkt 17). Det är i förevarande mål ett obestridligt faktum att det beslut som fattades den 18 december 1996 utgör ett sådant ställningstagande från kommissionens sida som avses i artikel 175 i fördraget, med avseende på den anmodan att vidta åtgärder som riktades till kommissionen den 29 mars 1996.

31 Det saknar således betydelse att kommissionen i sitt beslut av den 18 december 1996 endast fastställde att ifrågavarande stöd var rättsstridiga och oförenliga med den gemensamma marknaden, i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, och ålade Republiken Frankrike att avskaffa stöden, i stället för att ålägga medlemsstaten att ändra villkoren för beviljande av stöd och göra dem förenliga med reglerna i fördraget.

32 Förstainstansrätten finner därför att det inte längre finns anledning att döma beträffande yrkandet om fastställelse av passivitet.

## Skadeståndsyrkandet

*Parternas argument*

33 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen — genom att underlåta att fatta beslut inom ramen för det förfarande som hade anhängiggjorts i enlighet med artikel 93.2 i fördraget, och genom att underlåta att ålägga Republiken Frankrike att ändra de rättsstridiga villkoren för beviljande av skattebefrielsen i fråga — har begått en sådan rättsstridig handling som ådrar gemenskapen skadeståndsansvar. Denna institution har nämligen, genom att under så lång tid underlåta att fatta ett beslut, dels hindrat sökanden från att få tillgång till den rättsakt som krävs för att denna skall kunna göra gällande sin rätt till ersättning för redan uppkommen skada gentemot den franska förvaltningen, dels underlåtit att avvärja den framtida, men säkra, skada som kommer att förorsakas sökanden genom att den utestängs från den franska marknaden under det nya produktionsåret.

34 Sökanden anser att kommissionen i detta fall borde ha vidtagit åtgärder för att sätta stopp för de diskriminerande villkoren för stöd och att "den som anklagas för underlåtenhet att bistå någon i fara, inte kan undgå civilrättsligt ansvar för denna underlåtenhet genom att åberopa att skadan har vållats av den som förorsakade faran". Sökanden har för övrigt erinrat om att kommissionen inte har ålagt Frankrike att upphöra med utbetalningen av stöd

35 Därutöver har sökanden framhållit att det stora utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen har enligt artikel 92.3 i fördraget inte kan omfatta möjligheten att tillåta ett uppenbart åsidosättande av grundläggande regler i fördraget.

36 Sökanden anser att den lidna skadan är dubbel, eftersom bolaget har förorsakats såväl förluster som utebliven vinst. Dels hade sökanden sedan november 1992

ansökt om att få leverera till den franska marknaden under åtnjutande av ovannämnda skattebefrielse, dels stod den franska förvaltningen i begrepp att inför nästa produktionsår, som skulle börja löpa den 1 juli 1996, fastställa den totala kvantitet biobränsle som skulle omfattas av skattelättnad och fördela kvoterna mellan stödmottagarna. Enligt sökanden resulterade detta i en skada i form av förlorad "skattemarginal" och utebliven vinst för år 1993—1997 som sökanden preliminärt har uppskattat till 50 508 729 FF.

37 Sökanden har medgivit att det i dagens läge är svårt att exakt beräkna vilken skada som förorsakats genom kommissionens passivitet, eftersom bestämningen av den redan uppkomna skadan "beror av en uppskattning av det skadestånd som den franska domstolen skulle ha fastställt, om kommissionen hade beslutat ... att den franska förvaltningens handlande gentemot sökanden var rättsstridigt".

38 Sökanden anser att orsakssambandet mellan skadan och kommissionens passivitet är uppenbart, eftersom det förmodligen är omöjligt för bolaget att göra gällande sin rätt till skadestånd gentemot den franska förvaltningen och eftersom ingenting tvingade Republiken Frankrike att ändra sitt agerande inför det produktionsår som började löpa den 1 juli 1996.

39 Kommissionen har för det första gjort gällande dels att den, om den inte kan skyllas för passivitet, inte kan anses ha handlat rättsstridigt, och dels att sökanden, för det fall att en eventuell passivitet skulle fastställas, inte har visat att det är fråga om ett allvarligt och uppenbart åsidosättande av gränserna för kommissionens handlingsbefogenheter (förstainstansrättens dom av den 27 juni 1991 i mål

T-120/89, Stahlwerke Peine-Salzgitter mot kommissionen, REG 1991, s. II-279, punkt 74).

40 Kommissionen har i detta hänseende understrukit att den genom artikel 92.3 i fördraget ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning, när den beslutar om ett stödprogram skall tillåtas eller om ändringar skall göras i detta program (domstolens dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m. fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 36).

41 Därutöver har kommissionen påpekat att det inte är tillräckligt att passivitet fastställs för att gemenskapen i kraft av själva sakförhållandet (ipso facto) skall ådra sig skadeståndsansvar, såsom framgår av förstainstansrättens dom av den 18 september 1996 i mål T-387/94, Asia Motor France m. fl. mot kommissionen (REG 1996, s. II-961, punkterna 107 och 108).

42 Vidare har kommissionen, beträffande den lidna skadan, gjort gällande att anmodan att vidta åtgärder och en eventuell passivitet hur som helst endast kunde påverka produktionsåret 1996—1997, och inte de produktionsår som föregick anmodan. I det avseendet skulle skadan bero på den franska förvaltningens inställning under sagda period.

43 En skada som uppstått genom omöjligheten att komma i åtnjutande av rättsstridiga stöd skulle för övrigt inte kunna medföra rätt till ersättning.

44 Vad beträffar orsakssambandet har kommissionen slutligen erinrat om att artikel 215 andra stycket i fördraget endast avser skada som orsakas av gemenskapens institutioner eller dess anställda, och inte omfattar medlemsstaternas eventuella ansvar (domstolens dom av den 13 februari 1979 i mål 101/78, Granaria, REG 1979, s. 623; svensk specialutgåva, häfte 4, och dom av den 18 oktober 1984 i mål 109/83, Eurico mot kommissionen, REG 1984, s. 3581).

45 Kommissionen har i det hänseendet bestritt att dess påstådda passivitet skulle ha hindrat att en rätt till ersättning gjordes gällande gentemot den franska förvaltningen, eftersom sökanden hade möjlighet att göra gällande sina rättigheter vid en nationell domstol genom att åberopa den direkta effekten av artikel 93.3 i fördraget, i den mån som stödåtgärderna inte hade meddelats (domen i det ovannämnda målet SFEI m. fl.), eller den direkta effekten av artikel 95 i fördraget, om förbud mot diskriminerande skatter och avgifter.

46 Enligt kommissionen framgår det av punkt 36 i det beslut som förstainstansrättens ordförande meddelade den 21 oktober 1996, att kommissionen inte kunde "ge första hjälpen" på det sätt som sökanden önskade. Kommissionen anser att den kunde ha fattat ett provisoriskt beslut om att stödet skulle upphöra, men att detta inte var vad Pantochim hade begärt.

47 Sammanfattningsvis anser kommissionen att den inte var skyldig att ta ställning till huruvida den franska förvaltningen hade handlat rättsstridigt gentemot Pantochim, utan att dess uppgift enbart bestod i att avgöra huruvida det berörda stödprogrammet i sin helhet var förenligt med den gemensamma marknaden.

*Förstainstansrättens bedömning*

48 Enligt fast rättspraxis uppkommer ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen endast om vissa förutsättningar föreligger vad gäller det rättsstridiga beteende som

gemenskapsinstitutionen läggs till last, den faktiska förekomsten av skada samt orsakssambandet mellan den rättsstridiga handlingen och den åberopade skadan (domstolens dom av den 13 december 1995 i mål T-481/93 och T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens m. fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-2941, punkt 80).

49 Förstainstansrätten konstaterar att det av ansökan, av anmodan att vidta åtgärder sedd mot bakgrund av skrivelsen från sökandens moderbolag av den 29 juni 1995 (se punkterna 7 och 8 i denna dom), av sökandens olika inlagor och av dennas förklaringar under förhandlingen framgår att det huvudsakliga syftet med förevarande skadeståndstalan är att få fastställt att kommissionen i strid med fördraget har underlåtit att fatta ett — interimistiskt eller slutgiltigt — beslut, enligt artikel 93.2 första stycket i fördraget, om att Republiken Frankrike skall ändra sitt stödprogram genom att göra det möjligt att få samma förmåner beviljade för biodiesel som framställs i andra medlemsstater och levereras i Frankrike som de som beviljas bolag i Frankrike som är verksamma inom samma sektor, samt att de behöriga franska myndigheterna skall bevilja sökanden skattebefrielse för biodiesel som levereras i Frankrike, och därmed fastställa att gemenskapen bär ansvar för den skada som har förorsakats genom kommissionens passivitet.

50 Det kan konstateras att de åtgärder som sökanden kräver går längre än de som kommissionen är behörig att vidta.

51 Det följer *för det första* av domstolens och förstainstansrättens rättspraxis att när kommissionen inom ramen för ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget konstaterar att stöd har införts utan att först ha anmälts till kommissionen på det sätt som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget, kan den inte vidta någon annan provisorisk åtgärd än att ålägga den berörda medlemsstaten att omedelbart inställa — om så

endast delvis, i enlighet med domstolens dom av den 22 mars 1977 i mål 74/76, Iannelli & Volpi, REG 1977, s. 557; svensk specialutgåva, häfte 3, punkt 14—17) — utbetalningen av stödet och att, inom den tidsfrist som kommissionen fastställer, inkomma med alla de handlingar, upplysningar och uppgifter som är nödvändiga för att kunna undersöka om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden (se domen i det ovannämnda målet SFEI m. fl., punkt 45, och beslut i det ovannämnda målet Pantochim mot kommissionen, punkterna 35 och 36). Den åtgärd som sökanden har begärt av kommissionen syftar dock i själva verket till att kommissionen skall ålägga Frankrike att befria sökanden från den inhemska punktskatten, och den faller därmed utanför de befogenheter som kommissionen har inom ramen för det administrativa förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget.

52 Det framgår *för det andra* av den formulering i artikel 93.2 i fördraget enligt vilken kommissionen, om den finner att ett stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden, skall ålägga den berörda medlemsstaten att "upphäva eller ändra" stödet inom den tidsfrist som kommissionen fastställer. De båda ovan beskrivna åtgärder som sökanden har begärt av kommissionen faller dock utanför de befogenheter som tillkommer kommissionen då den avslutar ett förfarande enligt artikel 93.2, eftersom en begäran som har till syfte att utverka stöd omfattar mer ett upphävande eller en ändring av stödet, vilka är de möjligheter som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget.

53 Kommissionen kan således inte anses ha handlat rättsstridigt då den i sitt beslut av den 18 december 1996 vägrade vidta de åtgärder som sökanden hade begärt.

54 Av vad ovan anförts följer att det första villkoret för att gemenskapen skall ådra sig utomobligatoriskt ansvar, det vill säga att kommissionen har handlat rättsstridigt, inte är uppfyllt i förevarande mål.

55 Skadeståndsyrkandet skall således ogillas.

## Rättegångskostnader

56 I mål där det inte finns anledning att döma i saken skall förstainstansrätten, enligt lydelsen av artikel 87.6 i rättegångsreglerna, besluta om kostnader enligt vad den finner skäligt. Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

57 I förevarande mål finner förstainstansrätten att, eftersom det vid prövningen av skadeståndsyrkandet har konstaterats att den åtgärd som sökanden begärt av kommissionen var rättsstridig, skulle sökandens talan inte ha kunnat bifallas under några omständigheter. Sökanden skall således förpliktas att ersättas samtliga rättegångskostnader, inklusive kostnaderna i det interimistiska förfarandet.

58 Republiken Frankrike skall, i enlighet med artikel 87.4 i rättegångsreglerna, bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

**1) Anledning saknas att döma beträffande yrkandet om fastställelse av passivitet.**

**2) Skadeståndsyrkandet ogillas.**

**3) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna, inklusive kostnaderna i det interimistiska förfarandet.**

**4) Republiken Frankrike skall bära sin rättegångskostnad.**

Vesterdorf Briët Lindh

Potocki Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 februari 1998.

H. Jung B. Vesterdorf

Justitiesekreterare Ordförande